

IX. Türk Cumhuriyetleri Bilişim ve Ortak Terimler Alanında İş Birliği Forumu (17-19 Kasım Astana, Kazakistan) Değerlendirme Raporu

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Türk Cumhuriyetleri Bilişim Teknolojileri Çalışma Grubu (TCBTÇG) her yıl düzenlemekte olduğu **Türk Cumhuriyetleri Bilişim ve Ortak Terimler Alanında İş Birliği Forumu**'nun dokuzuncusunu bu yıl Türk Dil Kurumu ve Kazaki Dil Kurumuyla iş birliği yaparak, TİKA ve TÜRKSAT'ın desteğiyle Kazakistan'ın Başkenti Astana'da 17-19 Kasım tarihlerinde gerçekleştirildi

Temel amacı Türk lehçeleri arasında ortak kullanıma yönelik olarak bilişim terimleri üretmek ve Türk Cumhuriyetleri arasındaki bilişim teknolojileri konusundaki iş birliğini artırmak olan foruma Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan Yakutistan, Tataristan, Rusya ve Azerbaycan'dan çok sayıda dil bilimci ve bilişimci katıldı.

17.11.2011 (Birinci Gün)

Forum, L. N. Gumilev Avrasya Millî Üniversitesinin toplantı salonunda Kazakistan Kültür Bakan Yardımcısı Gaziz Telebayev'in onur konuğu olarak katılmasıyla açıldı. Hoş geldiniz diyerek açılışı yapan Kazakistan Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Şerubay Kurmanbayuli'den sonra söz alan Gaziz TELEBAYEV Kazakistan'ın bu toplantıya ev sahipliği yapmaktan büyük mutluluk duyduğunu, en önemli sorunun kültürel iş birliğinin kültürel ortaklığa dönüşmesi olduğunu belirtti ve toplantıların sürekliliği için Kazakistan Hükûmetinin her türlü desteği vermeye hazır olduğunu belirtti.

Açılış konuşmacısı olarak söz alan TBD TCBTCG Başkanı Nezih Kuleyin Çalışma Grubunun temel çalışma prensipleri konusunda bilgi verdikten sonra daha önce yapılan çalışmalarını anlatıp bundan sonra yapılması gerekenler konusundaki görüşlerini dile getirdi.

TBD Yönetim Kurulu adına toplantıya katılan Koray Özer TBD'nin tarihi hakkında kısa bir açıklama yaptıktan sonra TBD'nin Onursal Başkanı Sayın Aydın Köksal'ın ülkemizde bilişim terimlerinin toplum tarafından kabul sürecini anlatıp bu konuda ortak çalışmalara TBD'nin önderlik edebileceğine vurgu yaptı. Bilişim Dergisi'nin Türk Cumhuriyetlerindeki bütün uzmanların yazılarına açık olduğunu belirten Özer, TBD'nin düzenlediği Bilim Kurgu Öykü yarışmasını ortak yapmak önerisini dile getirerek Türk Cumhuriyetlerinden daha çok uzmanı TBD etkinliklerinde görmeyi arzu ettiğini bildirdi.

Söz alan Kazakistan Dil Kurumu Başkanı Şerubay Kurmanbayuli yıllardan beri yürütülen ortak çalışmaların artık meyvelerini vermeye başlama zamanının geldiğini söyleyerek, Kazakistan Dil Kurumu olarak bundan sonra da ortak çalışmalara katkı vermek konusunda çok daha etkin olmak istediklerini belirterek bu etkinlik kapsamında bildiri veren çok sayıda bilim adamına teşekkür etti.

Risk geldi C.Mombekov yerine Kırgızistan'dan gelen Aida İsenalieva Küreselleşme Çerçevesinde Kırgızcanın yaşadığı iletişim sorunlarından söz ederek bu sorunların giderilmesi için yapılması gerekenler konusunda görüşlerini açıkladı.

Azerbaycan'dan katılan Abulfat Abdullayev ise bilişim teknolojisi ile çözülmeye çalışılan dil sorunlarının günümüzde hem daha kolay çözülebileceğini hem de iletişimin gelişmesine bağlı olarak daha çabuk sonuç alınabileceğini belirtti.

Toplantıya Özbekistan'dan katılan Prof Dr. B. Kerimov "Türk Dilleri Terminoloji Sistemlerinin Geliştirilmesi ve Standardizasyonu" konusundaki görüşlerini açıklarken kendi geliştirdiği ve matematiksel modellemeye dayanan ortak dil kullanma sistemi hakkında bilgi verdi.

Öğle arası verildikten sonra Duman Kongre Merkezine geçildi. Burada öğleden sonra yapılan bildiri oturumunda çok sayıda bildiri değişik ülkelerden gelen bilim adamları tarafından sunuldu.

18.11.2011 (İKİNCİ GÜN)

İlk gün "Ortak Bilişim Terimleri" konusundaki oturum tamamlandıktan sonra ikinci gün "Ortak Bilişim Projeleri Oturumu" nun gerçekleştirilmesi için Duman Kongre Merkezine gidildi.

Kazakistan Cumhuriyeti Bilişim Bakan Yardımcısı Serik S. Sersenov yaptığı açış konuşmasında Bilişim Bakanlığı olarak örgütlenmelerini hızla tamamlamaya çalıştıklarını, kendileri açısından dünya ile entegrasyonun çok önemli olduğunu, bu nedenle bu tür konferanslara çok özel önem verdiklerini belirterek toplantıya katılan tüm ülkelere teşekkür etti. Önümüzdeki dönem aramızdaki iş birliğinin gelişmeye gebe olduğunu ama bunu daha etkin kılmamız gerektiğini belirtti.

Çalışma Grubu adına söz alan Aydın Kolat tüm ülkelerin proje geliştirme sürecinde elini taşın altına koymaları gerektiğini belirttikten sonra ülkemizde geliştirilen projeler konusunda özet bilgiler vererek artık proje alanında iş birliklerinin gerekli olduğunu bu nedenle her proje için o projenin muhatap kurumu ile iş birliği yapılması gerekliliğinden söz etti.

TBD Yönetim Kurulu adına açış konuşmasını yapan Koray Özer ise küreselleşmenin sanat dâhil olmak üzere bütün alanlarda teknolojik yaratıcılık ve yenilikçiliği geliştirmeyi gerekli kıldığını ve TBD'nin "durumdan vazife çıkararak" iş birliği konularında arz ve talebi bir araya getirmekte kararlı olduğunu belirtti.

MAİ Akademisinden söz alan Dr.A.Ş. Şapirbayev, bilişim teknolojisi kullanarak ürettikleri dil programının dilde ortaya çıkan sorunları nasıl çözdüğünü örneklerle anlattıktan sonra hazırladığı Kazakça-Rusça özdevinimli sözlüğü dinleyicilere dağıttı.

Bu oturumda söz alan TBD YK Üyesi ve People CERT temsilcisi Aslıhan Tüfekçi dünyadaki sertifikasyonun geldiği nokta hakkında genel bir bilgi verdikten sonra ECDL konusunda yapılabilecek iş birliklerinden söz etti.

Prof.Dr. Eşref Adalı'nın ortak bilişim terimleri sözlüklerinin bilişim teknolojisi kullanarak hazırlanması konusunda sunduğu bildiri karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara nasıl çözüm üretilebileceğini yaşanmış örneklerle açıklamasından dolayı oldukça ilgi gördü.

N.İsanov Kırgızistan Devlet Üniversitesinden toplantıya katılan Doç Dr. S.J. Karabayeva Kırgızca hukuk terimlerinin geliştirilmesi konusunda bildirisini sundu.

İkinci gün sabahının son konuşması Dr. İzzet Gökhan Özbilgin tarafından gerçekleştirildi. Kazakistan ve Türkiye'deki internet kullanım oranlarını ülke nüfuslarını da dikkate alarak değerlendiren Dr. Özbilgin,

internet kullanım oranlarının 2000 yılından bu yana bu ülkelerdeki yaşadığı artışı belirtti. İnternet ve bilişim teknolojilerindeki yaşanan gelişmeleri kısaca açıkladıktan sonra bu gelişmelerin kamu tarafında e-devlet projelerinde görüldüğünü değindikten sonra e-devlet projelerinde önemli bir süreçte güvenlik olduğunu belirterek sözlerini tamamladı.belirttikten sonra e-devlet projelerinin uygulanmasında güvenlik standartlarını kullanarak anlattı.

Öğleden sonraki oturumun ilk konuşmacısı Türkiye Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı adına toplantıya katılan Meral Durgut'tu. Durgut ülkemizin teknokent deneyimi konusunda kapsamlı bir sunum yaptı.

TÜRKSAT adına toplantıya katılan Mustafa Yavuz Torun Türkiye'nin e-devlet uygulamalarında geldiği noktayı özetleyerek önemli e-devlet uygulamalarından örneklerle bildirisini sunduktan sonra ortak proje geliştirilmesi konusundaki görüşlerini bildirdi.

Tataristan'dan toplantıya katılan Prof. D. Süleymanov konuşmaların gerçek zamanlı olarak yazıya çevrilmesini anlatan sunumuyla büyük ilgi topladı.

Türkiye de yürütülen en büyük e-egitim projesi olan FATİH projesi ile ilgili bilgiyi Çalışma Grubu üyesi Cengiz Güray verdi.

Daha sonra sunulan bildirilerin devamında değerlendirme oturumuna geçildi.

TBD TCBTCG Başkanı Nezih Kuleyin iki somut öneri getirdi:

Birinci Öneri: İki çalışma grubu oluşturarak her Cumhuriyetin bu çalışma gruplarına iki tane sürekli üye vermesi.

İkinci Öneri: 2012 yılında geniş kapsamlı bir toplantının İzmir Enternasyonal Fuarı kapsamında izmir'de gerçekleştirilmesiydi.Her iki öneri de kabul edildi.

Kapanış bildirisi için söz alan Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın ortak dilimiz konusunda kapsamlı bir sunuş yaptıktan sonra ortak terim geliştirme konusunda yapabileceğimiz çalışmaların nasıl olması gerektiği konusunda önerilerde bulundu. Türk Dil Kurumu sayfasında yer alan, 193.000 söz varlığına sahip Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü'nün diğer Türk Cumhuriyetlerindeki konunun uzmanları tarafından kullanılarak, sözlüğün veri tabanına terimlere kendi dillerindeki önerilerini işleyebileceklerini bildirdi. Konuşmasında Kazakistan'da kurulan Türk Akademisinden de söz eden sayın Akalın, bu çatı altında ortak iletişim dili konusunda çok başarılı işler yapılabileceğini özellikle belirtti.

Toplantıların kapanış ve değerlendirme konuşması Kazak Dil Kurumu Başkanı Prof Dr. Şerubay Kurbanbayuli tarafından yapıldı. İki gün boyunca toplantıların verimli şekilde geçmesi için çok yoğun çaba gösteren Kurbanbayuli, Kazakistan olarak benzer toplantıları düzenlemekten büyük memnuniyet duyacaklarını belirtti.